

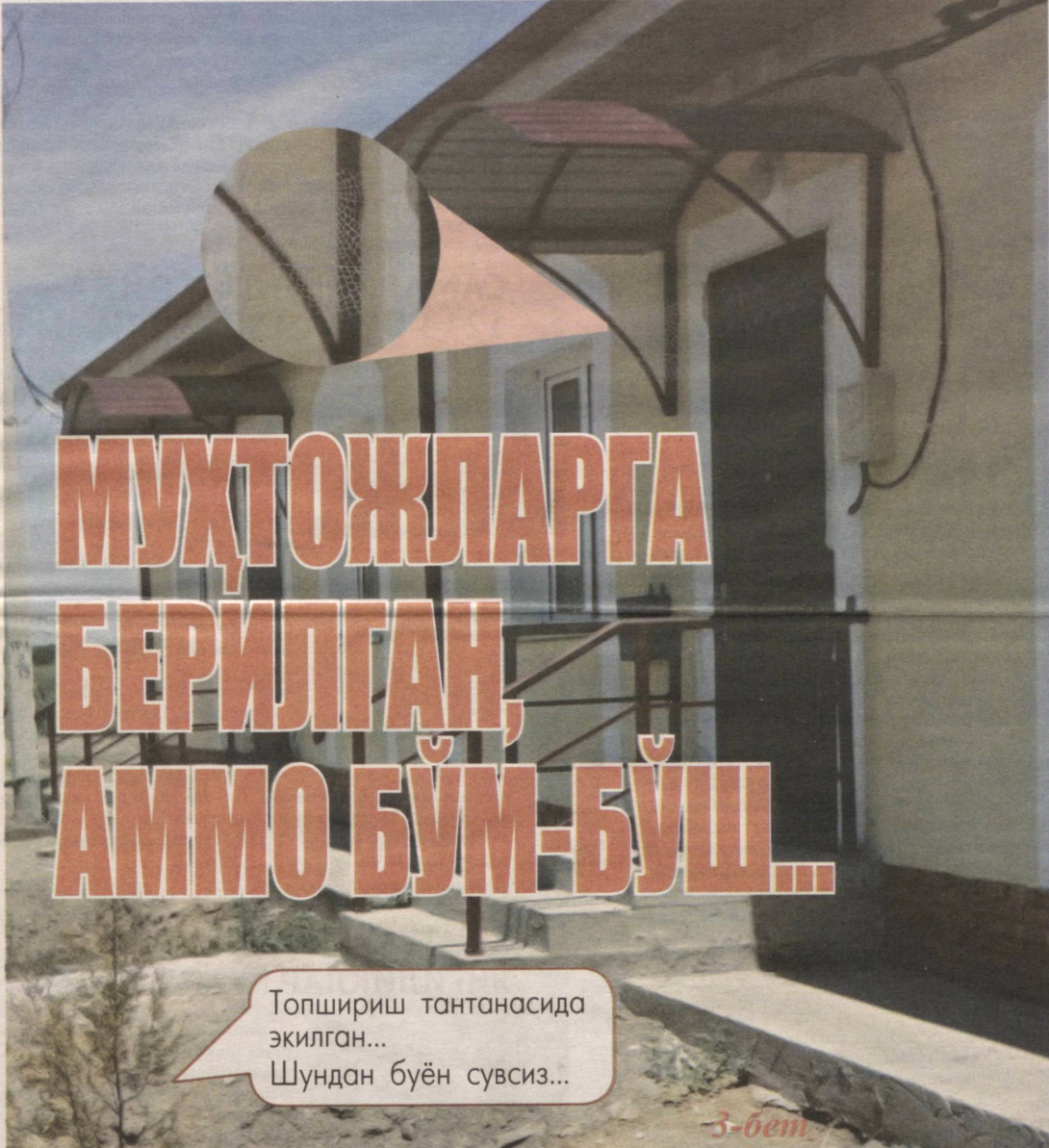
OILA DAVRASIDA

№ 27 (373)
2019 - yil
4 - iyul
payshanba

www.od-press.uz

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

Gazeta 2012-yil may oyidan chiqib boshlagan.

МУҲТОЖЛАРГА БЕРИЛГАН, АММО БҮМ-БҮШ...

Топшириш тантанасида
экилган...
Шундан буён сувсиз...

3-бет

БУЗМАНГ!

Бу уйда ҳали одамлар яшаяпти...

3-бет

Ўқиш «МУМКИН ЭМАС»...

2-бет

ПУЛЛАР

муомаладан
чиқарилди?

4-бет

УЙГА КРЕДИТ:

7 фоиз, 25 йил

4-бет

«ҚОВУРДОҚ»

урфга айланган
иллат

5-бет

Экспортга тўсқин
«МАХЛУҚЛАР»

7-бет

ИКТИБОС

Шавкат МИРЗИЁЕВ:

«Кейинги пайтда мамлакатимиз оммавий ахборот воситаларида ҳаётимиздаги ижобий ўзгаришлар таҳлили, соғлом танқидий руҳ кучайиб бораётгани алоҳида эътиборга лойиқ. Чунки бундай тенденция ислохотларимиз самарасини оширишга, жамоатчилик назоратини, фуқароларимизнинг ижтимоий фаоллигини кучайтиришга хизмат қилади. Энг муҳими, барча даражадаги раҳбар ва мутасаддиларни эл-юрт фикри билан, замон талаблари билан ҳисоблашган ҳолда ишлашга ўргатади».

(Ўзбекистон Президентининг матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига йўлаган табридидан)

ЎҚИШ «МУМКИН ЭМАС»...

Қайси ташкилотга эшик қоқиб бормаиллик, «мумкин эмас» деган гапни эшитиш остонадан бошланади.

«Кириш мумкин эмас». Халққа хизмат қилиши керак бўлган ташкилотнинг олдида қўйилган кўриқчи халқнинг ўзини «кириш мумкин эмас» деган ибора билан ортга қайтаради. Сабабини сўрасангиз, «билмаймиз, юқорининг топшириғи», дея оғзингизга уради. Бир амаллаб ичкарига киришга муваффақ бўласиз. Аммо ичкарида ҳам яна ўша гап: «мумкин эмас». Бу иборани бот-бот такрорлаётган мулозим нега мумкин эмаслигини ўзи ҳам билмайди. Қабулидаги инсоннинг саволларига берадиган 80 фоиз жавоби ҳам «мумкин эмас» бўлади. Сабабини сўрасангиз, жавобининг ўзи йўқ.

Бу навбатчи гап қаршимизда ҳар кун пайдо бўлиши шу даражада одатий ҳолга айланганки, мумкин эмас экан, деб кетаверишга одатланиб бўлганмиз. Аслида эса «мумкин эмас» деган ибора қонунга зид бўлган ҳаракатга нисбатан ишлатилиши керак.

Бу гапни ишлатаётган мулозимдан сабабини суриштирсангиз, яна ўша жавоб айтади. Фақат, сал ўзгартирилган ҳолда, яъни «айтиш мумкин эмас». Бу жавобни эшитганимиз ҳамон демак, давлат сирини экан, деган ҳаёлга борамиз.

Ҳар кун, ҳар соатда, ҳар дақиқада, ҳар жойда айтилаётган мана шу биргина «мумкин эмас» деган рад жавобининг сабабини қонуний асослаб беришни ҳар бир масъул шахсга мажбурият қилиб қўйиш керак.

Ушбу «сехрли» гапни айтдимиз, унинг сабабини ҳам айтсин, агар қўлидан келса. Улар ўзларининг илмсизлиги ва хатосини биргина «мумкин эмас» деган навбатчи ибора билан яширишларига имкон бермаслигимиз лозим.

Ҳаётий тажрибаларга асосланиб ҳисоб-ки-тоб қилиб кўрсангиз қайда коррупция илдиш отган бўлса, шу жойда мана шу сехрли сўз кўп ва хў-ў-п ишлатилади. «Мумкин эмас» қай-дайдир кўп ишлатилияптими, демак, шу жойда қандайдир фирромликлар авж олган.

Озгина жиддийроқ ташкилотга киришингиз билан ичкаридаги махсус одамлар «тасвирга

тушириш мумкин эмас», «телефон олиб кириш мумкин эмас», «шовкин қилиш мумкин эмас» ва ҳоказо талабларни олдингизга қалаштириб қўйишади. Сабабини сўрасангиз, яна ўша гап, «айтиш мумкин эмас» деган жавобдан бошқасини билмайди. Эътибор қилсангиз, бундай ташкилотларга ишга олинадиган ходимларнинг чехралари ҳам оғизларидан чиқадиган жавобларига хос ва мос.

Бир замонлар жамоат жойларида фақат «чекиш мумкин эмас» деган ёзувни кўра эдик. Ана шу тақик белгисидан ўрнак олиб ўзбек тилидаги ҳар бир феъл билан бирга «мумкин эмас» иборасини ишлатишни ўрганиб олдик. Мисол учун, кириш, чиқиш, тасвирга олиш, гапириш, сўраш, эшитиш, билиш, яшаш, ўлиш каби барча сўзлардан кейин «мумкин эмас» деган гапни қўйсак, ҳар қандай мураккаб саволнинг ҳам жавоби нақд бўлади.

Оддийгина гапга шунча хархашами, дейдиганлар ҳам топилиб қолар. Ўзтироз билдириш мумкин эмас, дея олмайман. Чунки менда бу иборани айтишга вақолат йўқ. Ваҳоланки, зарурат ҳам йўқ.

Ҳозир кўпчиликнинг наздида пашшадан фил ясагани каби оддийгина бир гапдан офатлар бунёд этаётганлигини ҳам англаб турибман. Бу оддий гапмас. Бунинг замирида миллионлаб инсонлар тақдирини ўтибди. Мана шу биргина гап билан фаровон ҳаётимиз олдида хандаклар қазиб қўямиз. Катта-катта коррупциялар ҳам худди ана шундай кичкинагина гап-сўздан бошланади. Инсонларнинг чорасизлиги ҳам шу биргина гапга боғлиқ бўлиб қолмоқда.

Эътибор берсангиз, тақик белгисини билдирувчи бу гап биргина жараёнда ишлатилмайди: «пора бериш мумкин эмас». Муаммолар гирдобиди бирон бир ташкилотга зарур иш билан борсак, негадир шу гапни ҳеч эшитмаймиз. Аслида эса, айни биз интик бўлиб кутганимиз шу бўлади.

Ислохотлар даврида бу «сехрли» ибора жамиятимизда қисман бўлса-да чекинаётганини сезиш қийин эмас. Ҳозир мана шу мавзунинг оммага олиб чиқаяпманми, демак, тақикни билдирувчи бу мавҳум гап аниқ қаймаган. Акс ҳолда бу мавзуда сўз юртишим мумкин эмасди.

Шерали ОТАБОЕВ,
журналист

ДИҚҚАТ, ҚАЛБАКИ ЁҒ
ТАРКИБИДА СОВУН БОР!

Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқларини химоя қилиш жамиятлари федерацияси ҳамда «Ўзғемойсаноат» уюшмаси таркибида совун қолдиғи мавжуд бўлган қалбаки пахта ёғлари ҳақида огоҳлантирмоқда.

Харид қилишда саноат усулида қадокланган ва савдога чиқарилган ўсимлик мойини танлаш тавсия этилмоқда. Унинг ёрлиғида ишлаб чиқарувчи корхона номи, товар белгиси, ҳақиқий оғирлиги ёки ҳажми, нави, тури, қадокланган санаси, стандарт белгиси кўрсатилиши шарт.

Ёрлиқдаги барча маълумотлар аниқ ва равшан кўриниши зарур. Ёғ-мой маҳсулотлари мажбурий сертификатланади.

Маҳсулот сифатига ишонч ҳосил қилиш учун истеъмолчи сотувчидан унинг мувофиқлик сертификати ҳамда маҳсулотга тегишли бўлган бошқа маълумотларни талаб қилишга ҳақли экани ҳам эслатиш керак.

Эслатиб ўтамиз, аввалроқ Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқларини химоя қилиш жамиятлари федерацияси томонидан Фарғона вилоятида пластик идишларда қадокланган «Antiqua olam» пахта ёғи таркибида совун қолдиғи мавжудлиги, кислота миқдори ҳам меъёрдан ортиқлиги аниқланган эди.

САМАРҚАНДДА 5 ОЙДА
1214 ОИЛА АЖРАШДИ

Самарқанд вилоятида 2019 йилнинг дастлабки беш ойида судлар томонидан 2271 та никоҳдан ажратиш билан боғлиқ ҳал қилув қарорлари чиқарилган. Шундан 1214 таси қаноатлантирилган.

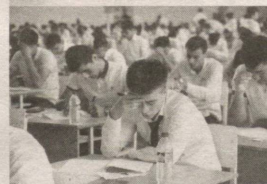
Бу ҳақда Самарқандда бўлиб ўтган Халқ депутатлари вилоят кенгашининг олтмиш тўртинчи сессиясида вилоят фуқаролик суди

томонидан маълумот берилганини Олий суд матбуот хизмати маълум қилди.

Мутахассислар томонидан никоҳдан ажратиш бўйича судга муурожаат қилиш сабаблари ҳам таҳлил қилинган. Ажрашишларнинг асосий сабаблари санаб ўтилган.

Жумладан, 2271 та ажрим ишдан 1250 таси оилавий келишмовчилик, 192 таси моддий қийинчилик, 113 таси фарзандсизлик, 59 таси спиртли ичимликлар истеъмол қилиш оқибатида экани ойдинлашган.

Бундан ташқари, ажрашиш учун ариза берганларнинг ёш тоифаси ҳам таҳлил қилинган. Хусусан, ажрашиш учун аризалар 18 ёшдан 25 ёшгача бўлган фуқаролардан 737 та, 26 ёшдан 35 ёшгача фуқаролар 1102 та, 35 ёшдан юқори фуқаролар томонидан 432 та келиб тушган.

АБИТУРИЕНТЛАРНИ ҚАНДАЙ
ЯНГИЛИКЛАР КУТМОҚДА?

Жорий йилги тест топшириқларини шакллантириш учун умумтаълим фанларини бўйича 140 нафардан ортик экспертлар гуруҳи тузилган. Улар 180 мингдан ортик тест топшириқларини шакллантиради. Тест топшириқларининг ўзбек, рус ва қорақалпоқ тилларидаги бир хиллиги таъминланади.

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Вазирлар Маҳкамаси ҳузурдаги Давлат тест маркази мутасаддилари иштирокида 2019/2020 ўқув йили учун тест синовларига тайёргарликка бағишланган анжуманда шу ҳақда маълумот берилди.

Хориж тажрибаси асосида бу йил тест топшириқларида график, ёзувсиз карта, расмлар қўлланилмоқда.

Бугунги кунда тест синовларини ўтказиш учун мамлакат бўйича 69 бино танланган. Уларнинг энг каттаси 1710, энг кичиги 240 ўринлидир. Бу биноларда бир кунда 2 та сменада 1 минг 277 та гуруҳда жами 38 минг 310 абитуриент тест топшириши мўлжалланган. Тест синовларининг адолатли ўтишини таъминлаш мақсадида бир кунда 2 минг 554 нафар назоратчи жалб этилиши белгиланган.

Абитуриентлардан олинган бармоқ изи орқали тест синовларига бошқаларнинг кириши каби қонун бузилишларга барҳам берилади, — деди Давлат тест маркази бош бошқармаси бошлиғи ўринбосари Қахрамон Ҳақбердиев.

Бунинг қанчалик ҳақиқат эканлиги эса кейинроқ маълум бўлади, албатта.

МУҲТОЖЛАРГА БЕРИЛГАН, АММО БЎМ-БЎШ...

Мамлакатимизда кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларни, имконияти чекланган фуқароларни қўллаб-қувватлаш борасида давлат томонидан алоҳида эътибор ва имтиёзлар берилмоқда.

ёхуд яна намунавий уйлар атрофидаги «намунали» муаммолар ҳақида

Ҳеч кимга сир эмас, давлат дастурлари доирасида жойларда қурилайётган уйларга эҳтиёж катталиги боис талабгорлар сонини тақлиф этилаётган уйлардан анчагина кўп. Шу боисдан ҳам ҳар бир туманда фаолият кўрсатаётган махсус комиссия талабгорлар шариотини батафсил ўрганиб, уй-жойларни тақдим этишда манзиллик, шаффофлик ва ижтимоий адолатни таъминлаш тамойилларини инобатга олган ҳолда асосий эътиборни ҳақиқатдан ҳам уй-жойга муҳтож оилалар эҳтиёжини қондиришга қаратади. Биз ушбу соҳадаги ҳақиқий аҳволни ўрганиш учун Хоразм вилояти кишлоқларини кездик.

Дастлабки манзилимиз Янгибозор тумани бўлди.

Аҳолининг оғир ижтимоий аҳволга тушиб қолган уй-жойга муҳтож қатлами ҳақиқатда ҳам муҳтожми? Намунавий уй-жойлар бугунги кун талабига тўлиқ жавоб берадими? У ерда яшаётган оилаларнинг яшаш шариоатлари қандай?

Ана шу каби саволларга жавоб ахтариб намунавий уйларни кўздан кечирдик.

2018 йили Янгибозор туманидаги «Қипчоқлар» маҳалласида «Қишлоқ қурилиш инвест» ИК маъсуляти чекланган жамиятининг буюртмаси асосида турли лойиҳалардаги 60 та турар жой топширилди. Ушбу янги уйлар қурилган ҳудудга «Қипчоқлар» маҳалла фуқаролар йиғини фаоли Роҳатой Собирова ҳамроҳлигида бордик.

«Урганч – Гурлан» катта автотомобиль йўлининг чеккасида жойлашган ҳудуднинг олди

қаторидаги икки қаватли коттежлар орқасидаги 200 квадрат метрли турар жойлар жойлашган кўчаларнинг абгор аҳоли таъбимизни хира қилди. Айтиш керакки, бизнинг кузатувларимизга кўра ушбу янги турар жойларнинг қурилиб фойдаланишга топширилганига олти ойдан ошган бўлишига қарамай уйларнинг кўпчилигида хали ҳеч ким яшамаслигини аниқлаб олиш қийинчилик уйғотмади. Чунки уйларга кўчиб келган одамларнинг эшиги олди гулзор, томига антенналар ўрнатилган. Кўчиб келмаганлар уйнинг олди қаровсиз, тиканзор, деразалар ой-наснага эски мато тортиб қўйилган.

Уйи олдидаги мўъжазгина гулзорда ер чопайётган киши ўзини Қадамбой деб таништирди:

– Иккинчи гуруҳ ногирониман. Турмуш ўртоғим ҳамда икки нафар фарзандим билан турли жойларда ижарада яшаб келаётган эдик. Мана шу янги уйларга биринчи бўлиб, ўтган йилнинг декабрь ойида кўчиб келганман. Кўчамизда кўраётганингиздек 18 хонадон бор. Шуларда фақатгина 3 оила кўчиб келиб доимий равишда яшамоқда. Яна бир-икки оила онда-сонда келиб кетади ҳолос. 60 та уйнинг ярмига хали ҳеч ким кўчиб келгани йўқ. Кўчаларимизнинг аҳолисини кўриб турибсиз, халигача чанг, тупрок бўлиб ётибди. Икки-уч ой олдин йўлчилар келиб, кўчаларни бетонлаштириб бошлаган эди, бироқ негадир бир-икки кун ишлаб, барчасини чала ташлаб кетишди.

Аниқланишича, ушбу кўчада қурилган 18 та уйнинг 10 таси Вазирлар Маҳкамасининг

2018 йил 12 апрелдаги қарори билан тасдиқланган «Оғир ижтимоий вазиятга тушиб қолган хотин-қизларга, ногиронлиги бўлган, кам таъминланган, фарзандларини тўлиқсиз оилада тарбиялаётган ва уй-жой шариотини яхшилашга муҳтож оналарга арзон уй-жойлар бериш тартиби тўғрисидаги низом»га асосан 10 нафар аёлга берилган экан. Бирок уй-жойга муҳтож деб, бошланғич бадали Хотин-қизларни ва оилани қўллаб-қувватлаш жамоат фонди, талабгор ишлаётган ташкилот ҳамда қонун ҳужжатларида таъкидланмаган бошқа манбалар ҳисобидан тўлаб берилганига қарамадан ушбу ўн нафар аёлнинг барча шариоатлар муҳайё бўлган турар жойларга халигача кўчиб ўтмагани жуда қизиқ. Шу жойда ҳақли савол туғилади:

қуриб битказилган бу уйларга олти ойдан орტიқ муддатда кўчиб ўтмаганлар чиндан ҳам уй-жойга муҳтожми? Ёки яшашга уйим йўқ деб қилинган барча айюҳаннослар шунчаки фонограмма эдимми?

Ушбу саволимизга жавоб излаб Янгибозор туман ҳокими ўринбосари Феруза Рўзметовага мурожаат қилиб, аниқ ва тўлиқ изох ололмадик...

Барибир жуда ажабланарли ҳолат!

Яна бир қизиқ томони, бу масалаларга жавобгар мутасадди ташкилот раҳбарлари нега мониторинг ўтказиб турмайди?

Ахир чин муҳтожларга атаб қурилайётган бу уйлар учун давлат бюджетидан озмунча маблағ кетаяптими? Қанча имтиёзлар, энгилликлар... ҳатто бошланғич тўлови ҳам давлатнинг зиммасида бўлса. Бир пайтлари вилоят ва туман хокимларининг сайёр қабулларида «уйим йўқ, менга уй беринг» деб келган ногирон, уй-жойга муҳтож инсонлар қани? Нега улар янги уйларга кўчиб ўтмаяпти? Ёки бу уйларда яшаш учун шариоит йўқми?

Ташқаридан қарасанг бинийдай уй-жойларни кўриб кўзинг қувнайди, хавасинг келади. Аммо... ҳудудларда газнинг йўқлиги, ичимлик сувнинг ҳам чекловлар билан берилмагани бунга сабаб бўлса, ажаб эмас.

Кейинги манзилимиз Шовот тумани «Оқ кўл» маҳалласидаги 2018 йили қурилган 200 квадрат метрли уй-жойлар бўлди. Таассуфки, бу ерда ҳам худди шундай аҳволга дуч келдик. Қурилиб битказилган уй-жойларнинг ярмидан кўпи хувиллаб буш ётибди, кўчалар асфальтлаштирилмаган, уйларнинг сифати ҳаминкалар. Ушбу уйларнинг бирида яшовчи 2-гуруҳ ногирони Тўлғаной Ишчанованинг айтишича, уйларнинг сифати яхшимаслиги, табиий газнинг йўқлиги кўпчиликнинг бу ерларга кўчиб келмаслигига сабаб бўлаётган экан.

– Мана, қаранг, уйимни янгидан таъмирлатяман. Усталар сифатсиз қилиб кўриб кетишган. Хоналар нам олиб, сувқоқлар («гуллаб») – моғорлаб кетган, – дейди хонадон соҳибаси Тўлғаной Ишчанова. – Ёшувчиларига дардимни айтиб, уйимни ўша усталарга қайтадан таъмирлатяпман.

Ўтган йили Мустақиллик байрами арафасида бу ҳудудда иш шундай қайноқ эдики, асти кўяверасиз. Ишлар «сура-ура» билан бошланиб, қўл учида фойдаланишга топширилган бу ҳудудда бугун деярли ҳеч ким йўқ. Ҳамма иш ўз холича қолиб кетаверган. На болалар майдончалари, на бир ижтимоий объектлар қурилган. Уйлар олдиларига ўтказилган арча кўчатлари сувсизликдан қовжираб ётибди.

Ана, сизга ҳақиқий аҳвол. Бу уйларга кўчиб келувчиларда ҳам озми-кўпми айб бор аслида. Ногиронман, имконияти чекланган, деб жойини номига расмийлаштириб, бугунги кунда акаси, укаси, синглиси, куёвими яшаб келаётган оилалар борлигини ҳам яшириб бўлмайдди. Бу аҳволни мутасаддилар мониторинг қилинса, вазият яққол оёқинлашади. Боз устига, ёзинг иссиғида, кишининг соғуғида бу уйлардан яшашнинг қийинлиги кўчиб келувчиларнинг озчилиги бўлишига сабаб бўлмоқда, деб айтиш мумкин.

Унутмаслик керакки, бу инсонларга бошланғич бадалини давлат тўлаб бергани билан кредитини хар ойда ўзлари тўлашади. Шундай экан, тегишли мутасаддилар уларнинг ҳақли эътирозларини ўрганиб чиқиб, яшаш учун шарт-шариоатлар яратиб бериши ҳамда ижтимоий адолат тамойилларига тўла амал қилинаётгани (яъни уйлар фақатгина ҳақдорларга берилиши)ни назоратга олиши зарур эмасми?

Болтабой МАТҚУРБОНОВ,
Хоразм вилояти

ФОТОФАКТ:

Кечаси уйини бузиб юборишларидан хавотир олган риштонликлар хонадонлари деворига «Бу ерда одам яшайди», «Бу уйда болалар бор» деган ёзувларни илб қўйишибди.

Риштон туманини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурига асосан туман ҳудудидан ўтувчи 4р-112 Фаргона ҳалқа автомобиль йўлининг 14-километрини кенгайтириш, йўл ёқасида жойлашган турар ва нотурар жойлар, ижтимоий соҳа объектларини қайта

қуриш ишлари бошланган.

«Дарё» интернет-нашрининг маълум қилишича, айна кунга қадар 20 дан орტიқ маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳудудида асосий кўча бўйларидидаги 400 га яқин аҳоли хонадонлари ҳамда 180 та нотурар ва ижтимоий соҳа объектлари, савдо дўконлари бузилмоқда. «Снос»га тушган уйларни учун компенсация пулларини тўлиқ ололмаётган хонадон соҳиблари ва бир кечада ҳеч қандай огоҳлантиришсиз дўконлари бузиб юборилган тадбиркорлар ҳақида ҳам маълумот берилди.

Сурат: «Дарё»

ШАҲАРЛАРДА АРЗОН УЙ-ЖОЙ СОТИБ ОЛИШ ТАРТИБИ

Арзон уй-жойларни кимлар олиши мумкин?

Квартиралар жисмоний шахсларга берилади, бунда қуйидагилар устун даражага эга бўлади:

- Ёш оилалар;
- эскирган уй-жойларда яшаётганлар;
- республика шаҳарларида яшайдиган, уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлган фуқароларнинг бошқа тоифалари.

Арзон уйлардаги квартиралар жисмоний шахсларга туман ҳокимликларида тузилган ҳудудий комиссия томонидан бириктирилади.

Квартирани бириктиришда ҳудудий комиссия нималарни инобатга олади?

Квартирани бириктиришда ҳудудий комиссия қуйидаги мезонларни инобатга олади:

- Уз уй-жойининг йўқлиги ва ижара, бепул фойдаланиш шартларида турар жойда ёки эскирган уйларда яшаётганлик;
- бир уйда (бир квартирада) бошқа оила ёки бошқа оилалар билан биргаликда яшаш;
- кўп болали оила;
- она (отанинг) тўлик бўлмаган оилада болани (болаларни) тарбиялаши;
- ариза берувчининг оила аъзолари орасида сурункали касалликнинг оғир турларидан азоб чекувчи алоҳида хонада яшашга муҳтож бўлган шахсларнинг мавжудлиги;
- оила таркибида биринчи гуруҳ ногирони мавжудлиги;
- турар жой майдонининг қонун ҳужжатларида назарда тутилган турар жой майдонининг ижтимоий нормасига мувофиқ эмаслиги;
- таянч докторантуранинг 2-курсдан бошлаб, олий таълимдан кейинги таълим институтида тахсил олаётган докторантлар.

Квартира сотиб олиш учун ҳудудий комиссияга қандай ҳужжатлар топшириш зарур?

- ариза;
- қарз олувчининг (биргаликда қарз олувчиларнинг) молиявий ҳолатини тасдиқлайдиган ҳужжатлар;
- уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлган жисмоний шахснинг юқоридаги талабларга мувофиқлигини тасдиқлайдиган ҳужжатлар.

Аризаларни кўриб чиқиш тартиби?

Ҳудудий комиссия уй-жой шароитларини яхшилашга берилган аризаларни ҳафтада камида бир марта кўриб чиқади.

Аризани тегишли рўйхатдан ўтказмасдан кўриб чиқиш тақиқланади.

Ҳудудий комиссия аризаларни улар тушишига қараб ва журналда рўйхатдан ўтказиш навбатига кўра кўриб чиқиши шарт.

Комиссия квартирани бириктириш ёхуд рад этишини аниқ ва асосланган сабаблари кўрсатилган ҳолда протокол қарор қабул қилади.

Ҳудудий комиссия ҳар йили:

1 февралгача барча квартираларни бириктиришни тугаллайди;

1 апрелгача бўлажак йилда қуриладиган квартираларга потенциал қарз олувчиларнинг тўлик рўйхати ва протокол қарорини банкка тақдим этади.

Арзон уй-жой олиш учун жисмоний шахсларга ипотека кредитини бериш тартиби қандай?

Ипотека кредитлари жисмоний шахсларга уй фойдаланишга топширилгандан кейин берилади.

Ипотека кредити миқдори кредит ресурслари манбаидан қатъи назар, квартиранинг кўпи билан 75 фоизини ташкил этади.

Кредит олиш учун банкка қандай ҳужжатлар тақдим этилади?

Квартирани сотиб олаётган жисмоний шахс турар жой фойдаланишга топширилгандан кейин банк филиалига:

- ариза;
- қарз олувчининг (биргаликда қарз олувчи)нинг паспорти;
- қарз олувчининг (биргаликда қарз олувчилар)нинг молиявий ҳолатини тасдиқлайдиган ҳужжатлар.

Дастлабки бадал миқдори қанча?

Жисмоний шахслар дастлабки бадал маблағларини ўзларига квартира бириктирилгандан кейин 60 календарь кундан кечикмай алоҳида жамғарма депозит ҳисоб рақамига тўлайди.

Кўрсатиб ўтилган муддатларда квартиранинг кийматининг ўртача 15 фоизи миқдоридagi дастлабки бадал тўланмаган тақдирда ҳудудий комиссиянинг квартирани ушбу шахсга бириктириш ҳақидаги протокол қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисобланади.

Кредит қанча муддатга берилади?

20 йил муддатга, таянч докторантуранинг 2-курсдан бошлаб, олий таълимдан кейинги таълим институтида тахсил олаётган докторантлар учун 25 йил муддатга, 3 йиллик имтиёзли давр билан, дастлабки 5 йил мобайнида йиллик 7 фоиз ва кейинги даврда қайта молиялаштириш ставкаси миқдоридa берилади.

Қарз олувчининг молиявий ҳолатини тасдиқлайдиган ҳужжатларга нималар қиради?

- доимий иш жойига эга бўлган фуқаролар учун – иш берувчидан белгиланган шакл бўйича охириги 12 ойдаги даромадлар тўғрисидаги маълумотнома;
- доимий иш жойига эга бўлмаган фуқаролар учун – улар яшайдиган жой бўйича солиқ органи томонидан тасдиқланган охириги 12 ойдаги даромадлар тўғрисидаги декларацияларнинг нусхалари.

ИҚТИБОС:

Комил
А.ЛЛАМЖОНОВ,
Ўзбекистон
Ахборот ва оммавий
коммуникациялар
агентлиги Бош
директори:

«Сўз эркинлиги, дегани бу – бировни ҳақорат қилиш керак, бировни шарманда қилиш керак, дегани эмас ва блогер бўладими, оддий фуқаро бўладими ёки журналист бўладими ҳамма учун қонун тенг бўлиши керак.

Эркин гапиршингиз мумкин, лекин гапирган ганингизга жавобгарлик масъулият ҳисси бўлиши шарт. Биз мана шу позицияда каттиқ турамыз!..»

ҚАНДАЙ МАЙДА ПУЛЛАР ТЎЛОВ ҚОБИЛИЯТИНИ ЙЎҚОТДИ?

Аҳоли қўлида қолиб кетган тангалар ва банкнотлар алмаштириб бериладими?

2019 йил 1 июлдан бошлаб эски намунадаги 50 сўмлик ва 100 сўмлик тангалар ва банкнотлар товар ва хизматлар учун тўловга қабул қилинмайди.

Уш, аҳоли қўлида қолиб кетган 50 ва 100 сўмлик тангалар ва банкнотлар алмаштирилиб бериладими? Бу ҳақида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахборот берди.

«Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг эски намунадаги 50 ва 100 сўмлик тангаларини, шунингдек 50, 100, 200 ва 500 сўмлик банкнотларини айирбошлаш ҳамда муомаладан қайтариб олиш тартиби тўғрисида»ги Низомга асосан:

Жорий йил 1 июль кунига қадар эски намунадаги 50 сўмлик ва 100 сўмлик банкнотлар ва тангалар Марказий банк ҳудудий Бош бошқармаларининг Ҳисоб-китоб касса марказлари, барча тижорат банклари ва уларнинг филиаллари томонидан қабул қилиниб, алмаштириб берилди;

2019 йил 1 июлдан бошлаб эски намунадаги 50 сўмлик ва 100 сўмлик тангалар ва банкнотлар

товар ва хизматлар учун тўловга қабул қилинмайди.

Аҳоли қўлида қолиб кетган эски намунадаги 50 сўмлик ва 100 сўмлик тангалар ва банкнотларни бевосита Марказий банкнинг худудий Бош бошқармалари Ҳисоб-китоб касса марказларида янги намунадаги тангаларга ва муомалада бўлган бошқа номиналдаги банкнотларга алмаштириб олишлари мумкин.

Эслатиб ўтамыз, юқоридаги Низомга асосан эски намунадаги 200 сўмлик ва 500 сўмлик банкнотлар 2020 йил 1 июлга қадар муомалада бўлади ҳамда ушбу муддатга қадар қонуний тўлов воситаси ҳисобланади.

2019 йилнинг 1 июлидан бошлаб банк касаларига топширилган 1997 йил намунасидаги 200 сўмлик ва 1999 йил намунасидаги 500 сўмлик банкнотлар тижорат банклари филиаллари томонидан алмаштириб берилди», дейилади Марказий банк ахборотида.

ПЕНСИЯ ДАФТАРЧАЛАРИ ЭНДИ ЭЛЕКТРОН ШАКЛДА

Эндиликда қоғоз шаклидаги жамғариб бориладиган пенсия дафтарчасига ҳолат қолмади.

Фуқаро Давлат хизматлари маркази ёки Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали жамғариб бориладиган пенсия иштирокчиси сифатида тизимдан рўйхатдан ўтиши қиёфа, дея хабар берди Халқ банки расмий сайти.

Эндиликда Халқ банкнинг расмий веб-сайти — xb.uz орқали жамғариб бориладиган пенсия тизимида ҳисобга олинганлик тўғрисида ҳамда маблағлар ҳаракати бўйича маълумотнома олиш мумкин. Ушбу маълумотнома жамғариб бориладиган пенсия тизим иштирокчиси эканлигини тасдиқловчи ҳужжат ҳисобланади. Бунинг учун паспорт маълумотлари ва телефон рақамини киритиш лозим.

ҚОВУРДОҚ

ёки бугуннинг Ўзбек ойимлари

га чек қўйиш илнжида қарор ва кўрсатмалар жорий этилиб, маҳалла билан ҳамкорликда анча-мунча саъй-ҳаракатлар олиб борилди. Ажабки, шоҳида юрсанг, баргида юғрадиғанлар топиларкан. Кўриб турганим кир ювиш машинаси ҳам, аксар келин-куёвларнинг тахмонидан жой олған телевизор ҳам ана ўшаларнинг хосиласи.

Мутасадди ходимлар аёлларнинг қирқ тоғорасини ўн-ўн бештага туширганидан хурсанд. Оруз-ҳавасли аёллар эса пулларини майда-чўйдалаб эмас, бус-бутун қилиб сарфлаётганидан шод.

Қовурдоқ ёки чаллардан аввалги кун кир ювадиган машина, идиш қовувадиган машина, телевизор ёки тикиш машинаси каби матоҳлар чарлаётган (*меҳмон кутадиан*) хонадонга келиб тушади. Бу сийловни кучок очиб қутиб олған қудалар ялтллок қозғаларга ўралган туҳфани меҳмонхонага ясатишни асло унутмайди.

Хуллас, манти, қабоб, норин, қовурдоқ силсиласини улаб ош келди ҳамки, қочишга жой топмадим...

Ўтган ҳафта олти ойдан бери сихатгоҳда даволанаётган жиянимдан ҳабар олишга аҳд қилдим. Ота-онаси узок вилоятда бўлгани боис беш яшар жияним тез-тез ичкили қолиб, кўзини деразадан узмасдан одам пойлайди. Аксига олиб, музлатгичимга ўша қулларда гўшт қирмаганди. Кўча таомини кўнглим тилар-тиламас олдим-да, ёнига бир неча хил меваларни қовуштириб, жияним ётган сихатгоҳга йўл олдим. Бу сафар у мени ҳар гагидан қувноқроқ қаршилади:

— Холажон, келганингиз учун раҳмат!.. Лекин, опкеган овқатларингизни қайтиб олиб

кетинг. Қорним тўк, хозиргина тўй оши едик! Зўр экан, мазза қилдим!..

Қўли узун бир амакиннинг эҳсон дастурхони сабаб кичкина одамчанинг қувончи шунчалар каттарибди. Умридан барака топсин, қўли очиклар!..

Яна, «кетма-кет икки киз туғдинг. Сен билан яшасам, этгим қиздан бошқасини кўрмайди», дея эри қўл силтаб кетган Дилбар опа, унинг уззу кун нинга ёпишган қўли қўз олдимдан ўтаверди. Хаттоки, қуллоқларим остида тикиш машинасининг гувиллаши эшитилади... Бетон уйда кун кўрадиган ўртоғим Нафиса, унинг тўшаксиз йўлакчаларда юғриб юрган болалари... Сархил неъматлар жам бўлган тўкис дастурхон аτροφиди уларнинг оёк товушларини эшитиш қийин, лекин эшитса бўлади!..

Эшитяспизми?!.. Ҳов-анов, тўрини тўлдириб ўтирган фалонча холапошша, беш йил бурун тушган келинининг паҳмоғига ҳалиям қуда томони бутлаб беришини оғзидан бол томиб сўзламоқда. Инсоф қилайлик, сув пуркайдиган жўрағига тилларанг жило берилган ўзбек ойим нега ўз набирасининг эҳтиёжи бўлган тағлиги учун қудасининг чўнтагига кўз тикади? Ёки, хув бурчакни эғаллаган аммапошшанинг уйда биров туғилса, қудаси бошдан-оёк ҳаммани кийинтиради. Нега?.. Аммапошша-чи?!.. Бирор дафъа: «Кўйинг, шу даҳмазаларни!» дея, қудасининг «сийлов»ларини рад қилдимми? Аксинча, ўша кўзини аτροφиди малҳамга етгулли арзимаган маблағ тополмай, ширин жонидан ажраётганлар йўқми?! Ёки уларни кўрсатилар эшитмаслик учун, қўзларини, қуллоқларини беркийтиб яшайдими улар?! Охири кўринмас «орзу-ҳавас» отлиг бу иллат, яна неча Кумушнинг, неча Отабекнинг ёстигини қуритмоқчи?!..

Ичимдан ўтаётган қириндиларни базми-жамшид қилиб ўтирган ўзбек ойимларга тўкиб солгим келади-ю, бироқ уларнинг ўткирлигига тишларидан ҳайикаман. Янги келинлигимдаёқ ўзбек ойимларнинг таъбини билган бегим: «Катталар гап очганда, «хўп» ёки «йўқ» деб жавоб беришдан нарига ўтма, бўлмаса, мияннинг қовагида шўрва қайнайди!» дея «йўхта»лаб қўйганди. Рост-да, ўзбек ойимнинг томок йиришларига оқилу адолатпеша Юсуфбек хожи бас келолмади-ю, менга йўл бўлсин... Қолаверса, хонадонда қиз туғилиши билан унинг қулоғини тилла зираксив, сандини спесиз қўймайдиган, туғилмаган чақалокка тахмон йиғиб, оғир ётган беморнинг худойисига пишириладиган таомларни жон топширмасдан бурунроқ бўлашиб оладиган, орзуки етти осмонни тўлдирилган ўзбек ойимнинг кичик бир келинининг оғзига уришга хозирлиги йўқми?..

Бир таёқ бўлиб барчасини йиқолмасам-да, бир-бир йиқсам бўлар-ов?!.. Улардан баъзи бир, сал кўзи очикларини четга тортиб, фикримни айтсам, дарров илғашди. Фикримни бир овоздан тасдиқлашди, аммо даврага қирғач... Нетайлиқки, ўзбек ойим оғма-да!..

Дуоғўй опокижонлар қўл очди:

— Бориға шукр! Берганиға шукр! Қовурдоқлардан айирмасин!.. Яна биргалашиб қовурдоқларга келайлик!..

Ўзбек ойимлар гур-р этиб кўзғалди. Тоғораю ноғоралар қуршовида, бир ҳафталик чақалоғу янги кўзи ёриган онашарафига уюштирилган «бешиктўй» дабдбасидан йироқлашарманан, еганларин захармиди-шаркармиди англамайман... Ана ўшанда, ўзимни ўзим гажий бошлайман: кўчада қолган қовушим-а, кўчаларда қолган қовушим!..

Мавжуда АБДУЛЛОҲ

Таассуфки, кўз ёриш муносабати билан ўтказилаётган бу галги қовурдоқ рўйхатига мени ҳам тиркашибди. Бу каби аёллар йиғинида бўғилиб, жон аччиғида ўтиришимни билганим боис келинойимга узримни айтдим.

— Йўқ, — дедилар келинойим кескин. — Қовурдоққа фақат экин қариндошлар айтилади. Сизни ўзимга яқин олиб айтвотман. Бормасангиз, гоғат хафа бўламан-а!..

Хуллас, тутилдим-қолдим... Қовурдоқ. Ана, бугуннинг ўзбек ойимлари уйни тўлдириб, ясан-тусан ўтиришибди: опокижонлар, жон қокиндик қудохолалар, холапошша-ю аммапошшалар, пазанда келинойилар-у чой узатишни қойиллатаётган келинболалар. Улардан ҳеч бирининг қовуши кўчада қолмаган — айтилмаган жойига оёқ қўймайди, борадиган жойига қўлини қовуштириб бормаиди ҳам. Тоғара-ю сарпо-суруксиз, ҳеч йўқ, бир сиким пулсиз юролмайди бу пошшалар.

Чугур-чугур сўрашишларнинг охири кўринмаса-да, ликобларда хил-хил ширинликлар кетма-кет тортилаверди, тортилаверди... Оқибатда, ҳатто қақаётган писта пўчоғини дастурхон четига қўймоққа ҳам жой қолмади.

— Қўлларинг гулми дейман, ширинликларни сайратвориб-сиз-а. Ўзингиз ҳам таътиб кўринг... Олинглар, олиб ўтиринглар!..

Манзиратнинг чеки йўқ. Ҳар эшик очганда қўлини кўксига қўйиб: «Хуш келибсиз!»ни қанда қилмайдиган меҳмонсевар халқимга борман-да!.. Чак-чак бол томаётган лутфлар эсдан оғдиради-ей!.. Ҳеч қанча ўтмай, «бизни ҳам шу даврага қўшинглар!» дегандек қўшсалату сомса бирин-кетин дастурхонга илинади. Қуруқ-хўл мевалар-

нинг ликопи қисқартирилиб, давра ясашиб келган янги егуликлар билан ўрин алмашади. Бирин-бириндан хуштаъм-дек... Катлари урчиб кетган қатлама мосадан есаммикин, тўртбурчак бежалган сабзавотлар биргалигидаги нафис салатданми? Нозик қомагига даккик зирвакни жойлаган ҳамир санъати — юпқадан тотсам-чи?!.. Шу онда ичимда ғимирлаётган, сал тегсанг гарди қоладигандек аллақандай қорақуяни сезаман. Кўнглим ғашланиб, бутунлай иштахам бўғилади. Ёнимдаги пошшаларнинг буйруқнамо тақаллуф-қистови билан бироз тотинган бўламан.

Чаққон бекажонлар бўшаган ликопларни йиғар-йиғмас пазанда бегойимлар буғи аримаган суюк овқатни тортадилар. «Олинг-олинг» овозини қошиқнинг майин жаранг-журингги босиб кетади... Ҳамма ўзича машғул. Кимдир таом, кимдир гап ейиш билан банд. Кимдир эса иккаласиниям хафа қилаётгани йўқ...

Тақир-туқир қосалар йиғилиши ҳамоно: «Қудажонлар, жонинглар омон бўлсин! Олинглар, олиб ўтиринглар!» деганча бекажонлар қазини дўмбоқ жўжалар билан кириб келишади. Энди кўксимни биров қалтаклаётгандек секин дастурхондан тисариламан. Қутилмаганда орқамда турган нимагадир дўкиллаб уриламан. Уйни-ку, аτροφидан бир кўрпачалик жой ташлаб, ҳашам хонтахта тўлдириб турганди. Хўп, анув бурчакни неча эғаллабди, бу бурчакни нима банд қилди экан? Астағфирulloх, бу — янги она бўлмишининг онагиниси юборган кир ювадиган машина-ку?!..

Хай-хай, ҳукуратимиздан айланай!.. Бундан анча олдин тўйлардаги исрофгарчиликлар-

ЭШИТДИНГИЗМИ? ШАҲРИСАБЗ ХАВФ ОСТИДА(ми?)

2 июль куни ЮНЕСКО хузуридаги Умумжаҳон мероси қўмитаси Боку шаҳридаги 40-сессияеда Шаҳрисабз тарихий маркази борасида қарор қабул қилди.

Унда шаҳарни ривожлантириш бўйича аниқ тавсиялар мавжуд ва Шаҳрисабз умумжаҳон меросининг хавф остидаги объектлар рўйхатига қўлини айтилган.

Ўзбекистон икки йил ичида шаҳарни регенерация қилиш режаси лойиҳасини ишлаб чиқиш мажбуриятини олган.

«БОЛАЛАР КУНИГА ДАДАМНИ СОВҒА ҚИЛИШДИ...»

«Эшикдан йиғлаб кириб келган фарзандларим кўзидаги ёшни артишим учун кучли бўлишим керак эди...»

Ишқилгани суяш, алашганга тўғри йўл кўрсатиш халқимизнинг азалий қадриятларидан. Ана шу муқаддас анъаналарга таянган ҳолда мамлакатимизда ўтган икки йил давомида қанчадан-қанча адашиб жиноят йўлига кириб қолган, қилмишининг оқибати оғир, зиёни кўламли бўлишини ҳис қилмаган фуқароларимиз афв этилиб, панжара ортидан ўз уйига қайтди.

Халқимизга хос бўлган ке-чиримлилик, адолатпешалик, инсонпарварлик фазилатларининг ёрқин ифодасини Яқин Шарқ минтақасидан юртимизга қайтарилган 156 нафар ҳамюртларимиз ва Президентнинг 2019 йил 31 май кундаги тегишли фармони билан 557 нафар маҳкумининг афв этилиб, жазодан озод қилиниши мисолида кўришимиз мумкин.

Бухоро вилояти ИИБ тизимидаги жазони ўташ жойларидан 8 нафар маҳкум ушбу фармонга кўра жазодан тўлиқ озод этилиб, 7 нафарининг жазо муддати қисқартирилган.

Улар билиб-билмай давлатимиз конституциявий тузумига қарши бўлган турли диний ташкилотлар таъсирга тушиб қолиб, уларнинг манфаатларига хизмат қилган шахслардир. Президентимизнинг 2018 йил 19 сентябрдаги «Террористик, экстремистик ёки бошқа тақиқланган ташкилот ва гуруҳлар таркибига адашиб кириб қолган Ўзбекистон Республикаси фуқароларини жинойий жавобгарликдан озод этиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги фармонида асосан улар афв этилиб, ижтимоий ҳаётга мослашишлари учун комплекс чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, уларнинг хонадонлари-га вилоят ва туман мутасадди

рахбар ходимлари билан бир-га бориб ижтимоий аҳволи ўрганилди. Улар жамиятнинг соғлом маънавий муҳитига мослашишлари учун аввало доимий иш билан таъминланди. Хонадонларининг таъмир-га мухтож жойлари туман ҳокимлигининг ёрдами билан таъмирланмоқда. Ижтимоий мослашув дастури доирасида ҳар бирининг эhtiёжига кўра тикув машинаси, музлатгич, компьютер жамланмаси, китоблар, озиқ-овқат маҳсулотлари, дарвоза, эшик ва деразалар олиб берилди.

– Россияга ишлашга кетиб, билиб-билмай ибодат қиляпман деб, ноқонуний диний ташкилот таъсирга тушиб қолганимни ўшанда ўзим англамаганим, – дейди афв этилиб озодликка чиққан собиқ маҳкумлардан бири Ш.Б. – Менинг айбим учун ўтган 9 йил давомида оилам «жиноятчининг аёли», «жиноятчининг фарзанди» деган ёмон ном билан тоvon тўлади. Қилган ишимдан қанчалар кўп афсусланмай, вақтни ортага қайтариб бўлмайди. Диний билимни етарли бўлмагани сабабли ғараз ниятли кимсалар таъсирга тушиб қолганим ҳаётимдаги катта хато бўлди. Буни озодликдан маҳрум этилганимда, қамқоқхонанинг қоронғу темир панжаралари орасида ўтказган йиллар давомида янада кучлироқ ҳис қилдим. Афв этилиб муборак Рамазон хайити арафасида оилам бағрига қайтганимдан бениҳоя хурсанд бўлдим. Менга яна ишонч билдирилгани учун халқимдан, давлатимиздан бениҳоя миннатдорман. Улар бу билан нафақат мени озодликка чиқаришди, балки жамиятнинг фаол аъзосига айланишим, оиламга бош бўлиб оталик вазифаларимни тўлиқ адо этишим учун мени доимий иш билан таъминлашди. Ҳозирда «Зафаршоҳ бунёдкор курилиши» МЧЖда ишлапман. Фарзандларимнинг қувончи чексиз. Йўқлигимда оиламни ёлғизлаштириб қўйганликлари учун маҳаллаимиз аҳлига ташаккур айтаман.

– Турмуш ўртоғим камалганида бутун олам биз учун зулматга айланганди, – дейди унинг турмуш ўртоғи. – Кўча-қуйда бош кўтариб юришга уялардик. Ҳатто шундай пайтлар ҳам бўлдики, тинчлик аталмиш буюк неъматга раҳна солишни истаган жиноятчининг оиласи деб, айрим кўни-қўшнилари биздан юз ўғирган кунларни ҳам бошдан ўтказдик. Тўғриси, ўшанда яшашдан безиган пайтларим ҳам кўп бўлди. Аммо эшикдан йиғлаб кириб келган фарзандларим кўзидаги ёшни артишим учун кучли бўлишим керак эди. Уларни келажакда жамиятга нафи тегадиган инсонлар қилиб тарбиялашим лозим

йўқ, деб маҳалла фуқаролар йиғинидан бизга пул ажратилди. Қўлидан келганча маҳалла аҳли байрамларда хабар олиб совға-салом улашишди.

31 май куни тунги соат бирлар эди. Турмуш ўртоғим кўнғирок қилиб Президентимиз фармони билан афв этилдим, озодликка чиқяпман мени кутиб олишга келинлар, деганларидан қулоқларимга ишонмадим. Болаларим билан биргаликда қувончдан йиғладик. Биласизми, қизим ўшанда нима деди? «Онажон, Президентимиз бизга болалар кунига энг катта совғани тухфа этдилар, эртага 1 июнь – болалар куни, укаларим ва мен учун дадам уйимизга

«Жиноятчининг оиласи деб, айрим кўни-қўшнилари биздан юз ўғирган кунларни ҳам бошдан ўтказдик.»

деб, фермер хўжалигида ишлаб, даланинг меҳнати тутаётганда чикарилган иш билан таъминланди, уйимиз таъмирланмоқда, менга тиқиб машинаси, фарзандларимга компьютер, китоблар, озиқ-овқат маҳсулотлари ҳомийлик ёрдамида олиб берилди. Тўғриси, қандай миннатдорлик билдиришини ҳам билмайман. Бундай бағрикенг, олижаноб, кечиримли халқи бўлган тинчлик ва оёсийшалик ҳукм сураётган юртда яшаётганимдан хурсандман, – дейди кўз ёшларини яширмаган иродаси метин аёл.

Ха, осмони мусаффо, тинч ва осуда юртда яшаётган ҳар бир фуқаро адашиб жиноят йўлига кирган бу инсонларнинг бошдан кечирганлари, оиласининг изтиробли ҳаётдан ўзига тегишли хулосани чиқармоғи керак.

Наргиза ҚУВОНЧЕВА,
журналист
Ҳалим КАМОЛОВ,
Бухоро вилояти ИИБ масъул
ҳодими

Энди ОЗОДСИЗ...

Президент афви эълон қилинган кундан бошқа кунларда ҳам қилмишидан чин дилдан пушаймон бўлган, тузалиш йўлига ўтган хотин-қизлар озодликка чиқарилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси ўртасида имзоланган ҳамкорлик меморандуми ҳам беқорлик эмас ҳар ҳолда.

Мазкур меморандум шарофати билан жорий йилнинг ўтган даврида юз нафардан зиёд хотин-қиз озодликка чиқарилиб, оиласи бағрига қайтди, дея маълумот берди ЎЗА.

...Тошкент вилоятининг Зангиота туманида жойлашган аёллар колонияси. Мазкур муассасада ўтказилган навбатдаги тадбир Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис Сенатининг йигирманчи ялпи мажлисида хотин-қизлар, хусусан, жиноятга қўл ураётган аёллар ҳақида айтган фикрлари туфайли ташкил этилди.

«Уч фарзанди бор аёл жиноятга қўл урди, дейлик, уни қамба нима топамиз? Бундан оқибати, фарзандлар тақдирини нима бўлади?», деб алоҳида қайд этган эди давлатимиз раҳбари Сенатнинг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида.

Дарҳақиқат, аввало, ҳар қандай жиноятнинг олдини олиш мумкин. Иши бор, уйда тинчи бор, рўзғори бут, фарзандлари соғ-саломат қамолга етаётган ҳеч бир она жиноятга қўл урмайди. Бу жиноятдан тегишли ташкилотлар томонидан қилинадиган ишлар ҳали бисёр. Қолаверса, жиноят қонунчилигининг либераллашуви натижасида жиноят содир қилган шахсларга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазо турларини қўллаш доираси ҳам кенгайган.

Мазкур муассасада ўтказилган тадбирда иштирок этган Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Республика Хотин-қизлар кўмитаси раиси Элмира Боситқонова хотин-қизларнинг ҳаётимизда тутган муҳим ўрнини мустаҳкамлаш, уларнинг кадр-қимматини кўтариш борасида доимий эътибор қаратилаётганини алоҳида қайд этди. Жамиятда аёлга бўлган муносабат тубдан ўзгармоқда, айниқса, давлат идораларида уларнинг мавқеи ошяпти.

Шу ернинг ўзида Олий суд раиси ўринбосари Холмўмин Ёдгоров раислигида суд мажлиси бўлиб ўтди.

Суд жараёнида қилмишидан чин кўнғилдан пушаймон бўлган, тузалиш йўлига ўтган, жазо муддатини қисқартирилари сўраб судга мурожаат қилган аёллардан олти нафарига оид иш кўриб чиқилди.

Уч фарзанднинг онаси бўлган қоразлик Дилором Бобоқонова рўзғоридан тегишмовчилик сабаб, яъни пул учун атиги бир грамм героинни бировдан олиб, иккинчи шахсга етказиб берганида қўлга тушган. Бирок шу бир грамм оғу унинг бутун ҳаётини захарлади. Унга 11 йил озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

61 ёшни қаршилаган Дилором опа панжара ортида 9 йил 8 ой ўтирди. Бу орада фарзандлари она меҳрисиз, минг машаққат ила ўзлари воёга етди. Мустақил ҳаёт ҳам бошлашди. Она эса биргина хато туфайли фарзанд қамолдини кўришдек, уларга тиргак бўлишдек бахтдан бебаҳра қолди.

...Энди озодсиз, деган сўзларни эшитиб, аёл бироз қаловланди. Оиласи, фарзандлари, набиралари дийдори ҳақи хурсандчилигини яшира олмади, кўзларидан қувонч ёшлари окди.

Норгул АБДУРАИМОВА

ЭКСПОРТДАН МАҲРУМ ЭТАЁТГАН

«МАХЛУҚЛАР»

2019 йил бошдан 19 февралгача (бир ярим ойдан кўпроқ) Ўзбекистондан Қозоғистон Республикасига 700 тоннадан зиёд анор экспорт қилинган. Натижада анор экспортдан 1 миллион АҚШ долларига яқин даромад олинган. Аслида, бу рақам янада ошиши мумкин эди. Бироқ бунга анордан «Pseudococcus comstocki» ёки ўсимизнинг тилда айтганда «комсток курти» топилгани халал берди. Ўзбекистондан анор олиб киришга таъқиқ кўринишидаги вақтинчалик карантин фитосанитар чекловлари кейинроқ – 14 мартдан бекор қилинди, албатта. Аммо унганча қанча-қанча меванинг қиймати тушгани аниқ.

Афсуски, бу ягона ҳолат эмас. 2016 йилда юртимизда етиштирилган қовундан «қовун пашшаси» аниқлангани туфайли Корея Республикаси ҳам айни чорани қўллаган эди...

Шу ўринда савол туғилади. Хўш, мамлакат, экспортчи ва деҳқонни қатта фойдадан маҳрум этаётган зараркунандаларга қарши қандай курашиляпти?

Ўсимликларни «комсток курти» ёки «қовун пашшаси»га ўхшаш қушандалардан химоя қилишнинг йўли борми?

Ўтган асрнинг қирқинчи йилларида Япониядан келтирилган тут кўчати орқали Ўзбекистонда ҳам тарқалган комсток курти ўта хавфли зараркунандалардан бири ҳисобланади. Ушбу хашарот тут дарахтидан ташқари, шафтоли, анор шунингдек, маккажўхори, картошка, сабзи, лавлаги, қарам, помидор, қовок, қовун, тарвуз каби 300 га яқин ўсимликлар учун офатнинг ўзгинаси. Улар дарахт танаси, шохлари ва баргларида колония бўлиб жойлашади ва дарахт ширасини сўриб, ўсишини заифлаштириши ҳамда қуритади.

Комсток куртининг биологик хусусиятлари, ҳар қандай дарахтда учраши туфайли унга қарши курашиш жуда қийин. Аммо бу – зараркунанданинг хотиржам ҳаёт кечириши учун ҳамма шароит яратилган, дегани эмас. Бу борада Ўсимликлар карантини давлат инспекцияси томонидан ташкилий-ҳўжалик, агротехник, биологик ва кимёвий усулларни ўз ичига олган комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқилган. Хусусан, ушбу зараркунандани аниқлаш бўйича 6544 гектардан зиёд майдонда мониторинг ўтказилди.

Бундан ташқари, иқтисодий зарари жиҳатидан комсток куртидан қолишмайдиган бошқа хашаротлар, жумладан, шу кунларда деҳқон ва фермерларнинг энг қатта душманига айланган

Аввал
қовун, кейин
анорга
ҳужум...
буни тўхтата
оламизми?

қовун пашшасига қарши кураш ҳам соҳа мутахассислари олдида турган энг долзарб масалалардан ҳисобланади. Тадқиқотларга кўра, қовун пашшаси полиз экинлари вегетацияси даврида қовуннинг 90-100 фоизи, тарвузнинг 20-25 фоизи, қовокнинг эса 5-10 фоизини исроф қилади.

«Myopardalis pardalina», яъни қовун пашшаси юртимизга 2002 йилда Кавказ ва Кавказолди ҳудудларидан Туркменистон орқали кириб келган. Хусусан, Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида кенг тарқалган. Хашарот киш мавсумида бир неча сантиметр тупроқ остида сохта гўмбақ ҳолида яшайди. Май ойи охири ва июнь ойининг биринчи ўн кунлигида, яъни

қовун палакларининг гуллаши ва мева туғиши даврида учиб чиқади. У билан зарарланган меваларнинг эт қисми ниҳоятда аччиқ бўлади ва ҳатто чорва моллари истеъмоли учун ҳам яроқсиз ҳисобланади.

Инспекция ташаббуси билан ўсимликларни турли зарарли организмлардан химоя қилишда муайян хашарот ёки зараркунандага қарши курашнинг долзарб 15 кунлигини эълон қилиш амалиёти йўлга қўйилгани, туман ва шаҳарларда 200 дан зиёд «Ўсимликлар клиникаси» ташкил этилиши бу борадаги вазифаларни бажаришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Таъкидлаш жоизки, зараркунандалар билан фақат мутасадди ташкилотларнинг сай-ҳаракатлари билан ёки алоҳида ҳудудда курашиб қўзланган натижага эришиб бўлмайди. Аввало самарали жамоатчилик назорати ўрнатилиши зарур. Шундан келиб чиқиб, барча юртдошларимизни, фермер ва деҳқонларни масъулиятни чуқур ҳис этишга, машаққат билан етиштирган маҳсулотларини зараркунандалардан асрашда инспекция мутахассислари ва «ўсимликлар клиникаси» билан доимий ҳамкорлик қилишга чорлаб қоламиз.

Дилшод НАРЗУЛЛАЕВ,
Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
Ўсимликлар карантини давлат
инспекцияси ахборот хизмати раҳбари

МАЪЛУМОТ

БМТ маълумотларига кўра дунёда ҳар йили қишлоқ ҳўжалигида етиштирилган маҳсулотларнинг 50 фоизи турли зараркунандалар таъсирида нобуд бўлмоқда.

СИРДАРЁДА ЭКИН МАЙДОНЛАРИ САРАТОНДА СУВСИЗ ҚОЛДИ

Минг-минглаб гектар ерда униб турган экинлар қуриб қолганида деҳқонларнинг холи не кечарди? Яхшиямки...

Ҳеч кимга сир эмаски, шу кунларда саратон борлиқни ўз забтига олган. Ҳатто сояда туриб салқин кидиради одам. Энди офтоб тигида қакраётган дала, унга яғир елқасини тутган деҳқоннинг холини тасаввур қилаверинг.

Аслида саратон бир дард каби, унинг яккаш давоси – сув. Шундай паллада сувсиз қолиш ҳаётдан умид узиш билан барабар. Афсуски, Сирдарё вилоятининг Сирдарё туманида айнан шундай ҳол рўй берди, экинлар ўн кун сувсиз қолди.

Сирдарё тумани «Тинибек» фермер ҳўжалиги раҳбари

Омонкелди Тинибековнинг бизга маълум қилишича, айни саратон бошланган кунлари далаларга сув келмай қолган. «Бормаган жойимиз қолмади, лекин муаммо ўн кунга яқин чўзилди», дейди фермер.

Бу сўзларни эшитиб, беҳтиёр «Минг-минглаб гектар ерда униб турган экинлар қуриб қолса, деҳқонларнинг холи не кечарди?», деган савол туғилди.

Аслида, гулга кирган ниҳоллар баҳорги машаққатли меҳнатнинг меваси. Бу гулларнинг ҳосилга айланиши эса унга бўлган бугунги эътиборга боғлиқ. Деҳқонлар экинларни «чилла суви»дан тўлиқ баҳраманд этиш учун тунни тонгга улаб, киприк қокмайди. Лекин бунинг учун ариқлар, сойлар сувга тўлиб оқини керак.

Деҳқонга шароит яратиш, унга елқадош бўлиш ҳақида

Президентимиз Сенатнинг яқинда бўлиб ўтган ялпи мажлисида тўхталиб, бугун деҳқонларга осон эмаслиги, кучли ёғингарчиликлар далаларга, айниқса, ғўзага кўп талафот етказгани, кўплаб жойларда чигит қайта экилгани, бугун эса уларни кучли агротехник тадбирлар орқали ривожлантириш долзарб масала бўлиб, бу борада деҳқонларга кўмак кўрсатиш кераклигини алоҳида таъкидлаб ўтган эди.

Шундан сўнг сенаторлар бу масъулиятли вазифани зиммасига олиб, далаларга йўл олди.

Сенатнинг Аграр, сув ҳўжалиги масалалари ва экология кўмитаси раиси Баҳодир Тожиев раҳбарлигидаги ишчи гуруҳи Сирдарё вилоятида бўлганида юқоридаги муаммога рўбарў келди.

Маълум бўлишича, вилоятнинг Сирдарё туманига келадиган сув манбаси кўшни мамлакатлар ҳудудидан оқиб келади ва бу борада айрим муаммолар пайдо бўлган.

Сенаторларнинг шундай мураккаб вазиятда далага кириб келгани деҳқонларга қатта умид берди. Барча чоралар ишга солиниши натижасида ниҳоят далаларга сув келди.

– Яна бир-икки кун далаларимизга сув келмаганида барча экинларимиз буткул қуриб қоларди, – дейди фермер Омонкелди Тинибек. – Бизнинг дардимизни билиб турган, холимиздан хабар олиш учун мутасаддиларни вақтида йобурган Президентимиздан жуда миннатдор бўлдик. Биз сирдарёлик фермерлар ғалла ҳосили бўйича режаларимизни

ортиғи билан бажардик. Мана энди пахта режасини бажариш учун барча имкониятни ишга соляпмиз.

Сенат ишчи гуруҳи аъзолари Сирдарё вилоятига ташрифи доирасида бошқа туманларда ҳам бўлиб, деҳқонларнинг муаммоларини ўрганиш баробарида зарур амалий ёрдам ҳам кўрсатмоқда. Хусусан, Оқ олтин туманида деҳқонларни минерал ўғитлар билан таъминлашга кўмак берилди.

Муҳими, дастурхонимиз тўқинлиги, ҳаётимиз фаровонлигининг асл заҳматқашлари бўлган деҳқонларга елқадош, кўмакдош бўлиш ақцияси мамлакатимиз бўйлаб давом этмоқда.

Норгул АБДУРАИМОВА,
ЎЗА МҲУБИРИ

Чет элда олинган миллий кинолар

Ҳозирги даврда иккита беозор «танкидбоп» соҳа бор: хонандалару кинонинг «каттик» нонини кемириб ётган чала мудроқ режиссёрлар. Чиндан ҳам, кўлидаги қаламини қилчдек ўйнатиб матбуот сахнига кирган журналист борки, боқишларнинг устидан бир сермаб ўтади. Тўғри-да, журналистга ҳам ном керак, журналистга ҳам нон керак...

Бир оғайним бор, кетмонини «мини» бир мавсум далада тер тўқди. Охирида йиккан-терган ҳосилини муттахам бир «ўртанчи»га сувтекинга бериб юборди. Ҳафсаласи пир бўлиб, чорвачиликка унади. Хуллас, деҳқончилиги «ўхшамади».

Бир куни унга:

— Оғайни, бошингни кўп қотирма, киночиларга муружаат қил, вассалом, — деб маслаҳат бердим.

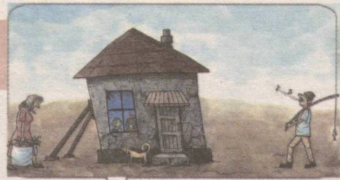
Оғайним бир талмовсиради, бир ишонгандай бўлди.

— Кинода суратга тушасан. Сендай камбағал қишлоқини бир зумда бой қилиб, «Нексия» миндиришади. Эҳтимол Тошкентнинг қок марказида офис очиб, бизнесингни ҳам йўлга қўйиб беришар! Ишонавер, улар сехргарлардан ҳам зўрроқ: ўзингни танитай қоласан...

Оғайним кўзи пирпираб, гапларимни узок тинглади. Сўнг носини зарда билан тупурди-да:

— Хе, берган маслаҳатинг билан...

Қизик, оғайнимга хангома йўсинида маслаҳат бердим уйлаб қолдим: кинониям «отари» бўларкан, киңониям «бирров»

бўларкан. Киночилар устидан мағзава ағдармоқчи эмасман. Мутлақо. Ҳар ҳолда таъби нозик қатлам, ижодий интеллигенция! Шунчаки, киночи дўстлару амакиларни қишлоққа таклиф қилмоқчиман.

Қишлоқларимизни, қишлоқларимизни ўз кўзлари билан кўришин, дейман-да. Баъзан (баъзан эмас, ҳар доим) қишлоқларни шундай тасвирлашадики, «бу кино «тўқчи» чет элда олинган-ов», деган хаёлга борасан, киши. Эҳтимол, ўша режиссёр паҳса деворларни, тупроқ кўчаларни умрида кўрмаган? Бўёғи, энди унинг фантазияси... хаёлий парвози.

Абдумансур ҒАФФОРОВ,
Қизириқ тумани

ЖАВОҲИР

Аъзам ЎҚТАМ

ДАЛИЛ

Қул бўлган эмасмиз ҳеч, биродарлар,
Гарчи кўп босқинлар, таловлар ўтди:
Ўқталган мушт каби турар минорлар,
Мақбара қуббаси дубулга худди.

Ва буткул саводсиз эмасдик ҳечам,
Бунга ишонмайман, бу гап кўп оғир.
Ҳатто уй шифтининг вассалари ҳам
Китоблар шаклида қурилган ахир.

ИНТЕЛЛЕКТ

Қайси шаҳар?

Савол:

Буюк маърифатпарвар олим Махмудўжа Бехбудий номи ХХ асрнинг биринчи чорагида қайси шаҳарга берилган?

Жавоблар келгуси ҳафтанинг сешанба куни соат 15:00 гача қабул қилинади.

Электрон манзил: info@od-press.uz

Телефон: 0 (371) 234-91-82

Telegram: (+99897) 444-80-84

25-сондаги саволнинг жавоби қуйидагича:

Биринчи жаҳон уруши даврида махсус ўргатилган кучуқлар ёрдамидан фойдаланиб, улар бўйнига боғланган тасмага хатни ёпиштириб жўнатишган.

ПАЗАНДАЛИК

МОМИҚ

Керакли масалликлар:

500 грамм маргарин, 700 грамм ун, бир стакан сут, ачитки (дрожжи), канд упаси.

Тайёрланиши:

Маргарин 4 стакан ун билан укаланади. Устига ачитки солиниб, аралаштирилади. Сўнг, сут солиниб, юмшоқ хамир қорилади. Тайёр хамир 1 соатга музлаткича қўйилади. Хамир 1 см. калиниликда ёйилиб, шакл берилади.

Духовка листида 5-10 дақиқа дам берилиб, яна озгина оширилади. Сўнг, қизиган духовкада ўрта оловда 25-30 дақиқа давомида пиширилади. Иссиклигида канд упасига булгаб олинади.

Ёқимли иштаҳа!

ТАБАССУМ

Соат неччи бўлди?

Ярим кечаси ширақайф бир одам кўчада туриб бақирарди:

— Одамлар! Ҳой, одамлар!

Кўп қаватли уйларда яшовчи одамлар хавотир билан чироқларини ёқиб, деразадан настга қарашди.

— Тинчлими? Нега бақирясан?

— Узр, соат неччи бўлди?

— Соат уч бўлди.

— Ия, қоқ кечаси бўлса, нега ухламаяпсизлар?

Афанди докторга бориб дебди:

— Дўхтир, ҳаммаёгим оғриятти...

Доктор:

— Сизни нима безовта қияпти?

Афанди:

— Бармогимни қаеримга теккисам ҳам оғрийверади.

Доктор:

— Э-е, афанди, қўлингизни кесиб олибсиз-ку!

ТАФАККУР

Филнинг кадри

Кимки шошилиб, мулоҳаза билан иш юритмаса, унинг бошига киздирилган темирнинг куни тушади: қизиган темир тепадан болғанинг зарбасига, пастан сандоннинг қаршилигига учрайди.

Осуда ҳаёт – суви лиммо-лим челака ўхшайди: эҳтиёт бўлмасанг суви чайқалади ва тўкилади.

Нафсни тийишни ҳам ўрганиш керак, акс ҳолда, бир кун келиб, у бизни «тийиб» қўйиши мумкин. Чунки нафс нафақат ейиш-ичишга бўлган майли, балки бойликка, амалга ёки шон-шухратга бўлган иштиёқни ҳам аланга олдирди.

Кўплар, биз учун барча нараса жоиз, деб адашиб турганида, кимдир қайсидир нарсалар ножиоз эканини айтиб туриши ҳам лозим.

Кексайиб қолган отамдан ҳолаҳвол сўрасам, шундай дерди: «Уйдан ўз оёғим билан чиқиб кетяйман, уйга ўз оёғим билан қайтиб келяман».

Энг ёмон нарсаси инсонга бўлган ишончинг йўқолиши: менгами, сенгами ёки унгами — фарқи йўқ.

Одамларни одамгарчиликдан чикарайдиган одамлар ҳам бор, дейишади. Бу гап қайсидир даражада тўғри бўлса, тўғридир. Аммо бундайларни одам дейиш нотўғри.

Чўққини кимдир қадами билан, кимдир қалами билан забт этади.

Рост гап чегараланган, унга битта ортикча сўзни қўшиб ҳам, олиб ҳам бўлмайди. Ёлғон гапнинг чегараси йўқ, шу боис унга ёлғон сўзлар қўйилиб боргани сайин кўпириб бораверади. Ачинарлиси, кўпирма ёлғонга кўпроқ ишондилар.

Агар оғир ишлар ақл-идрок билан эмас, фақат куч-қудрат ёрдамида хал қилинганда эди, филнинг кадри янада юксак бўларди.

Мухаммад ТОШБОЛТАЕВ

QILA
DAVRASIDA
Iltimosiy-shoyly, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

«Оила даврасида» газетаси тахририяти масъулияти чекланган жамияти

Бош мухаррир
Хусниддин БЕРДИЕВ

МУАССИСЛАР:

Фукараларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши;
Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши;
Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси;
Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи марказий кенгаши;
«Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси;
«Ўзбекистон почтаси» акциядорлик компанияси;
«Матбуот таркатуви» акциядорлик компанияси;
Акциядорлик тижорат «Алоқабанк»; «Ойла» илмий-амалий тадқиқот маркази.

Газета тахририят компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Газетада интернет материаллари ҳам фойдаланилган.
Газета 2012 йил 20 апрелда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0814-рақам билан рўйхатга олинган.
«Шарқ» нарийёт-мағбава акциядорлик компанияси босмоқхонасида чоп этилди.
Босмоқхона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41.

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:

Қаҳрамон Қуронбоев, Шавкат Жавлонов, Қудратилла Рафиков, Коммуна Ирисбекова, Дилором Тошмухамедова, Ином Маждидов, Элмира Боситхонова, Мизроб Бўронов, Муродулло Холмухамедов, Мухаммадҷон Қурунов

Тахририят манзили: Тошкент шаҳри, 100000. Амир Темури 1-тор кўчаси, 2-уй.
Тел/факс: 234-83-45. E-mail: info@od-press.uz

Навбатчи — Ғ. Бобожонов
Саҳифаловчи — Ҳ. Файзуллаев

Буюртма: Г-737 ISSN 2181-6190 Обуна индекси — 193
Адаби: 2930 нуска. Нарҳи: келинув асосида.
Қотоғ бичими А-3, ҳажми 2 босма табок.
Офсет усулида босилган.

Чоп этилган топширилди: 21:35

